

OPINIE SEPARATĂ

formulată de către Inga Furtună, membru al Consiliului Superior al Procurorilor și Angela Motuzoc, Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor față de hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-39/2023 din 15.03.2023 (art.74 alin.(1) lit.d) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură)

Prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-39/2023 din 15.03.2023, cu votul majorității membrilor prezenți la ședință, s-au decis următoarele:

– *A aproba interimatul funcției de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, dispus domnului Octavian Iachimovschi, prin ordinul Procurorului General interimar nr.177-p din 07.02.2023.*

– *A transmite prezenta hotărâre Procurorului General interimar, pentru procedurile administrative corespunzătoare.*

Nu susținem hotărârea vizată a Consiliului Superior al Procurorilor și, fiind în dezacord cu poziția majorității, care a votat pentru adoptarea acesteia, formulăm prezenta opinie separată, în vederea expunerii raționamentelor de care ne-am condus.

Pentru concretizare notăm că noi am semnat hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-39/2023 din 15.03.2023, însă acest fapt nu reprezintă acordul nostru cu soluția adoptată de majoritatea membrilor prezenți în ședință, ci rezultă din obligația stabilită prin prevederile art.77 alin.(7) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, potrivit căroră „*Hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor sînt motivate, sînt semnate de toți membrii prezenți în ședință și se publică, în termen de 10 zile lucrătoare de la data emiterii, pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor. Hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor sînt semnate olograf sau, după caz, prin aplicarea semnăturii electronice.*”, circumstanță care ne-a determinat ca, alături de semnătură, să facem consemnarea despre formularea opiniei separate.

Astfel, potrivit mențiunilor din partea motivatoare a hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-39/2023 din 15.03.2023, această soluție se bazează pe „*raționamentele care au generat stabilirea interimatului pentru funcția de conducere nominalizată*”, nefiind, însă, consemnată analiza tuturor condițiilor procedurale aferente acestui exercițiu instituțional

Constatăm că, la adoptarea hotărârii de referință, colegii noștri, majoritatea membrilor Consiliului Superior al Procurorilor, prezenți la ședință, insuficient au analizat conținutul normelor din Legea nr.3/2016 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură care stabilesc condițiile și procedura desemnării în funcție a adjuncților procurorului-șef al procuraturii specializate.

Atunci când Consiliul Superior al Procurorilor își exercită competențele stabilite de lege, se impune o analiză prealabilă profundă, care să țină cont de toate aspectele juridice aferente manifestării de voință a legiuitorului.

În opinia noastră, neglijarea sau exprimarea unei atitudini formaliste față de aprecierea veritabilă a tuturor circumstanțelor sunt în măsură să golească de conținut rolul Consiliului Superior al Procurorilor de garant al independenței și imparțialității procurorilor.

Pornind de la aceste raționamente, precum și în lumina prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, considerăm că, în speță, se

impunea o analiză corespunzătoare, pentru a asigura îndeplinirea de către Consiliul Superior al Procurorilor a obligației „să motiveze hotărârea sa, ținând cont de circumstanțele particulare ale fiecărui caz în parte, fără a se limita la formulări generale și abstracte” (HCC nr.23 din 27.06.2017, pct.76).

Per a contrario, hotărârea colegilor noștri s-a bazat pe o analiză sumară, fapt care, în primul rând, nu întrunește condițiile necesare pentru a considera că hotărârea este motivată și, în al doilea rând, nu atinge nivelul adecvat de exprimare în practică, pe această speță, a rolului constituțional al Consiliului Superior al Procurorilor.

Nu putem să fim de acord cu opinia colegilor noștri care, în prezenta speță, au omis necesitatea de a analiza eficient toate aspectele juridice relevante și, astfel, au redus substanțial semnificația sarcinii ce revine Consiliului Superior al Procurorilor, ceea ce a determinat riscul ca rolul acestei autorități publice de autoadministrare să fie apreciat doar ca fiind unul strict formal.

Respectiv, considerăm că la adoptarea acestei hotărâri, nu a fost asigurată aplicarea în practică a prevederilor art.25² alin.(1) și alin.(3) din Legea nr.3/2016 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, fiind omise circumstanțele de fapt și de drept care se circumscriu situației deduse spre analiză.

Insistăm pe această concluzie deoarece inclusiv și mecanismele internaționale de monitorizare sugerează, în recomandările sale, că trebuie de evitat manifestarea unei atitudini strict formale în exercitarea atribuțiilor de către autoritățile publice. Astfel, Comisia de la Veneția a consemnat că respectarea doar a standardelor minime procedurale afectează calitatea actelor adoptate și ar putea vicia esența acestora (CDL-AD(2021)047, 13.12.2021, pct.33).

Din perspectiva aplicării *in concreto* a acestor garanții, Consiliul Superior al Procurorilor urma să procedeze la testul de analiză a condițiilor juridice pentru a nu afecta caracterul legal al procedurii aflate pe rolul său.

Exercitarea dreptului discreționar al autorității publice nu poate să fie arbitrară, fiind stabilite condiții imperative în acest sens. Astfel, potrivit art.137 alin.(1) din Codul Administrativ – „În exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul”.

Menționăm că potrivit art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, sunt reglementate următoarele:

Articolul 25². *Numirea în funcție a adjuncților procurorului-șef al procuraturii specializate*

(1) *Candidatul la funcția de adjunct al procurorului-șef al procuraturii specializate este propus de către procurorul-șef al procuraturii specializate respective.*

(2) *În funcția de adjunct al procurorului-șef al procuraturii specializate poate fi numită persoana care are experiență profesională de cel puțin 5 ani în funcție de procuror în ultimii 15 ani și care dispune de capacități organizatorice.*

(3) *Adjunctul procurorului-șef al procuraturii specializate este numit în funcție fără concurs, prin ordinul Procurorului General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor exprimat față de propunerea prezentată de procurorul-șef al procuraturii specializate respective.*

(4) *Mandatul adjunctului procurorului-șef al procuraturii specializate încetează odată cu mandatul procurorului-șef al procuraturii specializate respective, însă acesta continuă să-și exercite atribuțiile până la numirea adjunctului noului procuror-șef al procuraturii specializate.*

(5) *Adjunctul fostului procuror-șef al procuraturii specializate poate fi numit în funcție de adjunct al noului procuror-șef al procuraturii specializate respective.*

Din sensul și spiritul normei juridice respective, rezultă clar că legiuitorul a nuanțat o ordine juridică distinctă pentru numirea în funcție a adjunctilor procurorului-șef al procuraturii specializate, acordând procurorului-conducător, care deține acest mandat, împuterniciri exclusive pentru selectarea adjunctilor săi.

Este necesar de menționat că, instituind o derogare de la regula generală de ocupare a funcțiilor de conducere (iar numirea în funcția de adjunct al procurorului-șef al procuraturii specializate constituie, prin definiție, o promovare în cariera profesională), legiuitorul a stabilit că pentru această situație concretă adjunctii se numesc „fără concurs”, ceea ce subliniază caracterul special al normei.

Vom nota că aceste concluzii derivă din spiritul notei informative, care explică obiectivele urmărite de legiuitor la adoptarea Legii nr.280 din 06.10.2022, prin care a fost introdus art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, menționându-se după cum urmează:

*„Totodată, în contextul **rolului specific pe care îl au procuraturile specializate** (Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale) și a unui grad mai sporit de independență și autonomie al acestora în raport cu procuraturile teritoriale, se vine cu propunerea de completare a Legii nr. 3/2016 cu o **normă particulară** care ar reglementa expres numirea în funcție a adjunctilor procurorului-șef al procuraturii specializate și **care ar consacra rolul important pe care ar trebui să îl aibă procurorul-șef al procuraturii specializate** respective în procesul de numire a unui profesionist în această funcție (reieșind din specificul activității acestor procuraturi, care activează, așa cum prevede și art. 9 din Legea nr. 3/2016, în domenii speciale, de o complexitate sporită (Procuratura Anticorupție - specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, a actelor conexe actelor de corupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale - specializată în combaterea criminalității organizate, a terorismului și a torturii) și care necesită o colaborare maximal eficientă și o sinergie totală între persoanele care ocupă funcții de conducere în cadrul procuraturilor specializate)”¹.*

Este o certitudine că voința legiuitorului a fost instituirea unei ordini speciale pe segmentul numirii adjunctilor procurorului-șef al procuraturii specializate, reglementându-se chiar o derogare de la procedura generală de promovare în cariera profesională de procuror.

Stipularea expresă în lege a procedurii de desemnare a adjunctilor completează întinderea mandatului de procuror-șef al procuraturii specializate și îl plasează într-o egalitate relativă chiar cu mandatul de Procuror General (din perspectiva că numai Procurorul General are competența de a-și numi adjunctii fără concurs), motiv din care

¹ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6191/language/ro-RO/Default.aspx>

trebuie să existe o motivație serioasă pentru a justifica înlăturarea efectivă a acestuia de la exercitarea unor competențe care îi revin prin voința legii.

Raportând aceste rigori juridice la situația nemijlocită examinată în prezentul caz, constatăm că, în prezentele circumstanțe, nu se întrunesc condițiile pentru desemnarea unui interimar la funcția de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, din următoarele considerente:

- la acest moment Procuratura Anticorupție este condusă de un procuror-șef titular de mandat², circumstanță care generează *ipso facto* punerea în aplicare a atribuțiilor nemijlocite, stabilite de lege, deoarece realitățile juridice nemijlocite impun o anumită conduită instituțională din partea persoanelor care dețin competențe speciale;
- aplicarea în concret a legii urmărește scopul ca voința legiuitorului să fie transpusă în realitate, exact în sensul în care a fost exprimată, iar pentru circumstanțele concrete ale acestei spețe izvorul fundamental de legitimitate a exercitării atribuțiilor de adjunct urmează să rezulte din „propunerea prezentată de procurorul-șef al procuraturii specializate” în modul reglementat de art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură;
- pe caz, se întruneau toate condițiile și rezulta din lege obligația pentru ca procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, V.Dragalin, să înainteze propunerea de numire în funcție a adjunctilor săi, fiind, potrivit funcției, deținătoarea competențelor speciale în acest sens;
- în demersul Procurorului General interimar, Ion Munteanu, prin care s-a solicitat aprobarea interimatului funcției de adjunct al procurorului șef al procuraturii Anticorupție dispus procurorului O.Iachimovschi, nu a fost în nici un fel argumentată omiterea prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură;
- nu a fost prezentată Consiliului Superior al Procurorilor poziția nemijlocită a Procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, V.Dragalin, și nici argumentele acesteia de dezinteres pentru punerea în aplicare a prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, în condițiile în care se atestă suficient timp de aflare în exercițiul mandatului, care să permită, inclusiv și factologic, realizarea unei competențe ce îi revine direct prin lege. Se impune a menționa că legiuitorul nu oferă pe această dimensiune o marjă de discreție, dar obligă procurorul-șef al procuraturii specializate la o anumită conduită funcțională în rezultatul căreia să fie înaintată propunerea privind adjunctii săi.
- prin recurgerea la desemnarea unui interimar, pentru această situație concretă, se creează doar o aparență de legalitate, dat fiind faptul că în esență au fost substituite, fără motive plauzibile, atribuții specifice ale titularului de mandat, care este în funcție și nu există temeiuri care să împiedice realizarea de către V.Dragalin a competențelor ce îi revin prin lege.

Vom sublinia că actul de aplicare a legii nu poate să fie în nici un caz o activitate tehnică și formalistă, deoarece o asemenea abordare nu ar fi compatibilă cu esența și

² [https://csp.md/sites/default/files/2022-](https://csp.md/sites/default/files/2022-06/94.%20Hot.%20evaluarea%20rezultatelor%20etapei%20de%20selectie%20PA.pdf)

06/94.%20Hot.%20evaluarea%20rezultatelor%20etapei%20de%20selectie%20PA.pdf

spiritul preeminenței dreptului și ar lipsi de conținut juridic obligația autorităților publice abilitate de a asigura caracterul real și practic al normelor legislative.

În sîajul acestor raționamente se impune a reitera că aplicarea legii trebuie plasată în contextul individual și pentru circumstanțele concrete ale fiecărui caz ce urmează a fi soluționat trebuie să se asigure corespunderea exactă cu voința stabilită de legiuitor.

Astfel, pentru cazul în speță notăm că din prevederile art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură rezultă, fără nici un dubiu, că elementul material al procedurii de numire a adjunctilor procurorului-șef al procuraturii specializate îl reprezintă – propunerea procurorului-șef.

Respectiv, în situația prezentă acest element material al procedurii îl constituie - propunerea procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, referitor la existența căreia, însă, nu s-au făcut nici un fel de analize, deși anume această propunere trebuie să fie condiția (premise) primară de la care urma să pornească analiza de fond a Consiliului Superior al Procurorilor.

În pofida acestor cerințe, la adoptarea hotărârii nu a existat nici o preocupare din partea majorității Consiliului Superior al Procurorilor care a votat prezenta soluție, pentru a înlătura dubiile rezonabile privind ne-valorificarea procedurii special prevăzute de lege pentru asemenea situații și nici pentru a clarifica juridic chestiunile de principiu, incidente acestei spețe concrete. De asemenea, nu a fost analizat nici faptul că, pe caz, nu există poziția exprimată de către procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție față de neîndeplinirea condițiilor impuse de art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Este important de subliniat că această normă nu evocă o discreție și nu oferă posibilitatea procurorului-șef al procuraturii specializate să înainteze sau să nu înainteze o propunere de numire a adjunctilor. Ba dimpotrivă, legiuitorul a stabilit în mod ferm și imperativ următoarele - „*Candidatul la funcția de adjunct al procurorului-șef al procuraturii specializate este propus de către procurorul-șef al procuraturii specializate respective*”, ceea ce nu lasă loc de interpretări sau echivoci.

O asemenea abordare a legiuitorului (așa cum rezultă și din nota informativă citată *supra*) are un sens imperativ prin definiție și impune o anumită conduită decizională subiectului abilitat cu competența respectivă, ocolirea căreia (chiar și prin folosirea unor soluții aparent legale dar improprie situației) reprezintă o gravă desconsiderare a regulii stabilite.

Pe cale de consecință, considerăm că în prezentul caz, până a se pronunța nemijlocit asupra procurorului care să exercite interimatul funcției de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Consiliul Superior al Procurorilor urma să analizeze *prima facie* admisibilitatea demersului Procurorului General interimar.

Este relevant de notat că anterior Consiliul Superior al Procurorilor a exprimat acordul și a aprobat³ ordinele prin care s-a dispus exercitarea interimatului a două funcții de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, însă situația respectivă era diferită factologic de contextul actual.

Diferența nominalizată rezidă în faptul că în exercițiul instituțional anterior interimatele au fost dispuse la data de 24.10.2022, iar hotărârile Consiliului Superior al

³ <https://csp.md/sites/default/files/2022-11/232.%20Hot.%20aprob%20interim%20Plevan-%20PA.pdf>,
<https://csp.md/sites/default/files/2022-11/231.%20Hot.%20aprob%20interim%20Ivanov%20-%20PA.pdf>

Procurorilor au fost aprobate la data de 01.11.2022, o perioadă obiectiv scurtă (20 de zile) după intrarea în vigoare a art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, circumstanță care în mod rezonabil era în măsură să justifice intervenția instituțională de alternativă, însă efectul acelei premise s-a consumat și nu mai poate fi invocat.

Așadar, la momentul temporal al hotărârilor nominalizate (01.11.2022) era plauzibil argumentul potrivit căruia „*Consiliul Superior al Procurorilor ia în considerație și necesitatea ca în perioada obiectivă relevantă intervenirii circumstanțelor factologice în vederea aplicării prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, să fie asigurată operaționalitatea în activitatea Procuraturii Anticorupție la nivelul verigii de conducere a subdiviziunii*”, care s-a înscris în contextul specific situației de la data nominalizată.

Totuși, valabilitatea acestui argument s-a epuizat, dat fiind faptul că au trecut deja cca 6 (șase) luni de la data adoptării modificării de lege prin care s-a introdus art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și, având în vedere schimbarea semnificativă a momentului temporal (atât acțiunea în timp a normei juridice, cât și faptul împlinirii a cca 8 luni din mandatul doamnei V.Dragalin, procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție), dispunerea interimatului pentru funcția de adjunct nu mai îndeplinea condiția admisibilității.

Fără a avea temeiuri plauzibile, Consiliul Superior al Procurorilor a reluat, totuși, același argument și a menționat din nou despre o perioadă „*obiectivă relevantă intervenirii circumstanțelor factologice în vederea aplicării prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură*”, deși acest raționament nu mai are nici o relevanță și nu mai poate fi valabil pentru contextul în care s-a decis asupra interimatului dispus, în speță, procurorului Octavian Iachimovschi.

Prin acceptarea demersului Procurorului General interimar și aprobarea interimatului vizat în prezenta speță, Consiliul Superior al Procurorilor a contribuit, prin desconsiderarea față de o competență directă, la perpetuarea unei situații provizorii, lipsită de predictibilitate, improprie contextului factologic și juridic atestat la această etapă, fiind alterat conținutul și spiritul legii.

Potrivit demersului Procurorului General interimar Ion Munteanu, depus în această speță, rezultă că în perioada 30.11.2022 – 17.01.2023 „*au avut loc mai multe remanieri de personal în special în procuraturile specializate. Astfel, mai multe funcții de conducere în procuraturile specializate au devenit vacante, ceea ce periclitează eficiența procesului de management și buna funcționare a acestor subdiviziuni structurale ale Procuraturii*”, circumstanțe care au determinat ca în baza art.art.11 alin.(1) lit.f), 27¹ alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură să fie dispusă „*asigurarea interimatului funcției de conducere în Procuratura Anticorupție de către procurorul Octavian Iachimovschi*”.

Se impune să subliniem că argumentele invocate nu sunt în măsură să confirme solicitarea Procurorului General interimar, deoarece din conținutul demersului nominalizat nu rezultă care anume „mai multe” remanieri au fost avute în vedere și din ce dată anume „mai multe” funcții de conducere au devenit vacante.

Punctual, aferent situației, menționăm că nemijlocit funcțiile de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție au devenit vacante cu mult timp înainte de perioada indicată în demers și, respectiv, erau vacante la momentul introducerii art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, când deja competența de a-și selecta, fără

concurs, adjuncții a revenit direct procurorului-șef al procuraturii specializate (Procuratura Anticorupție – în prezentul caz). Potrivit regulilor generale este bine-cunoscut faptul că normele procedurale sunt stricte și de imediată aplicare, or, trebuie să existe cauze cu totul deosebite, care să justifice exercitarea unor soluții de alternativă sau subsidiare. Pentru prezenta speță, în demers, nu a fost adus nici un motiv care să arate necesitatea recurgerii la dispunerea interimatului, în contradicție cu regulile stabilite în art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură. Pe cale de consecință, nu se constată vreo circumstanță care să împiedice numirea unui adjunct titular de mandat al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție așa cum, de altfel, stabilește în mod expres regula aprobată în acest sens.

Vom remarca, pentru detalieri, că legiuitorul a instituit o procedură specială, fără concurs, pentru adjuncții procurorului-șef al procuraturii specializate, ceea ce, din spiritul plenar al Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, denotă că s-a optat pentru un mecanism care să evidențieze valoarea acestor structuri instituționale. Fiind o procedură strict determinată de lege (numirea fără concurs), se impune ca aceasta să fie pusă în executare fără vreun echivoc. O abordare diferită excedează voința legiuitorului, iar recurgerea la o altă modalitate de exercitare a acestor funcții de adjuncți, creează riscul deturnării scopului normelor legale ce au stat la baza instituirii acestei competențe speciale pentru procurorul-șef al procuraturii specializate.

Per a contrario, în prezenta speță demersul Procurorului General interimar face abstracție de prevederile art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, creându-se impresia că nici nu a fost analizată concurența între aceste atribuții, ci s-a recurs la o aparență de legalitate, care însă nu poate fi apreciată ca rezolvând fondul problemei.

Pe aceeași linie de argumente menționăm și faptul că în ordinul nr.177-p din 07.02.2023, semnat de către Procurorului General interimar, de asemenea nu s-a făcut nici o referire la prevederile art.25², dar s-a invocat doar art.27¹ din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură. fără să se indice vreo argumentare.

Mai mult de atât, în ordinul vizat s-a menționat că exercitarea interimatului de referință va acționa „începând cu 08.02.2023 până la ocuparea funcției respective conform prevederilor Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură”, circumstanță care lasă o marjă largă pentru incertitudine, deoarece pe caz nu se desfășoară concurs, ceea ce înseamnă că este imposibil a se delimita punctul temporal care să determine punerea în aplicare a prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Îmbinând în analiză aceste aspecte factologice și juridice rămâne teoretică și iluzorie competența atribuită procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție de a-și propune, fără concurs, adjuncții săi, existând riscul ca printr-un asemenea precedent (când se recurge la dispunerea interimatului în loc să se realizeze în concret atribuția nemijlocită de propunere a adjuncților) să nu se împlinească niciodată la modul practic acest drept ce îi revine *intuitu personae* prin deținerea funcției.

Se poate deduce concluzia că această competență, aferentă exclusiv procurorului-șef al procuraturii specializate, a fost pur și simplu decupată din realitatea juridică ce însoțește procedura desemnării adjuncților din Procuratura Anticorupție.

Este o situație inadmisibilă și incompatibilă cu principiile statului de drept, deoarece legea creează drepturi și mecanisme juridice care trebuie să aibă aplicabilitate practică și urmează a fi realizate tocmai în acest sens, în acord inclusiv cu constatările

consacrate din jurisprudența Curții europene a drepturilor omului (e.g. Sultan v. Republica Moldova, cerere nr. 17047/07, 05.06.2018, pct.22)

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale s-a stabilit că „**rațiunea dispunerii interimatului rezidă în depășirea situației create ca urmare a imposibilității exercitării atribuțiilor de către titularul mandatului și în evitarea unor perturbații în activitatea acestei instituții**”⁴.

Urmând logica constatărilor Curții Constituționale și raportând situația concretă din prezentul caz la aceste standarde, se impune concluzia evidentă că referitor la dispunerea către domnul Octavian Iachimovschi a interimatului funcției de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Procurorul General interimar nu a argumentat care este imposibilitatea ca această poziție instituțională să fie ocupată, prin mecanismul specific instituit, de către un titular al mandatului și nu a descris motivele din care nemijlocit procurorul-șef nu și-a îndeplini atribuțiile exprese.

Deducem că din acest demers nu rezultă motivele pentru care nu au fost puse în aplicare prevederile art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, nu au fost enunțate raționamente care să sprijine recurgerea la procedura desemnării unui interimar în contrapunct cu formula pe care o enunță în mod imperativ această normă juridică. Procurorul General interimar nu a descris operațiunile instituționale care s-au făcut pentru a asigura respectarea prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și, eventual, care au fost impedimentele/dificultățile în acest sens cu indicarea, după caz, a imposibilității obiective ca, la această etapă, să fie numiți titulari ai mandatului de adjuncti. De asemenea, în demers nu a fost reflectată în nici un fel poziția procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție V.Dragalin referitoare la ne-exercitarea sau, eventual, impedimentele care fac imposibilă punerea în aplicare de către aceasta a atribuțiilor sale nemijlocite de a propune adjunctii la subdiviziunea pe care o conduce.

Potrivit comentariilor de concretizare, expuse în ședința Consiliului Superior al Procurorilor de către procurorul O.Iachimovschi, situația descrisă ar putea fi datorată faptului că există discuții despre anumite reforme vizând funcționarea Procuraturii Anticorupție, însă aceste raționamente se circumscriu eminentelor unor presupuneri, pentru că nu sunt în măsură să răstoarne soluțiile ce se impun, la acest compartiment, prin lege și anume – adjunctii să fie propuși direct de către procurorul-șef al procuraturii specializate.

Este adevărat că, în anumite situații, reglementate de art.27¹ din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, Procurorul General este în drept să dispună asupra exercitării interimatului unor funcții de conducere din subdiviziunile Procuraturii.

Totuși, menționăm, că pentru activarea juridică a acestor competențe ale Procurorului General trebuie să fie întrunite cerințele *de facto* și *de jure*, ceea ce însă nu este specific cazului în speță. Mai mult de atât, privită în ansamblu situația dedusă examinării, constatăm că există o concurență între competențele procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție și ale Procurorului General interimar, ambii fiind, aparent, îndreptățiți să intervină pentru soluționarea necesității instituționale vizate.

Însă, pentru acest caz, prevederile ce țin de competențele procurorului-șef al procuraturii specializate reprezintă normă specială, pe când cele ce țin de competențele

⁴ HCC nr.9 din 21.05.2013 pct.69

Procurorului General interimar sunt normă generală. Drept consecință, în cazul unei asemenea concurențe, se aplică norma specială, ceea ce înseamnă că se impunea declanșarea procedurilor ce derivă din prevederile art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, mai ales că funcția de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție este ocupată de un titular al mandatului și nu există nici un impediment ca acesta să își exercite competențele directe (considerăm că ar putea fi, de exemplu, admisibil un asemenea demers, precum cel depus în speță de către Procurorul General interimar, dacă funcția de procuror-șef al procuraturii specializate ar fi fost exercitată de un interimar).

Aparența de substituie a competențelor vizate, prin neglijarea evidentă a prevederilor de lege imperative, pe care legiuitorul le-a stabilit în vederea exprimării unei proceduri speciale de numire a adjuncților procurorului-șef al procuraturii specializate, ar putea crea premisele unor precedente necorespunzătoare și conțin potențialul de afectare a sensului nemijlocit al normei juridice.

În opinia noastră, toate omisiunile descrise viciază admisibilitatea întregului exercițiu, erori pe care nici Consiliul Superior al Procurorilor nu le-a analizat și nu a avut preocuparea să le verifice și să le examineze.

Exprimând acordul și aprobând interimatul dispus procurorului Octavian Iachimovschi, plenul Consiliului Superior al Procurorilor nu a verificat, cel puțin, dacă există acordul/avizul procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, care să își exprime poziția asupra acestui exercițiu, care, de fapt, se află în zona sa de competență directă.

Este, așadar, posibilă, intervenirea premiselor care generează, în esență, o ficțiune juridică, prin ocolirea voinței directe a legiuitorului în situația când se întruneau expres toate condițiile de aplicare în concret a prevederilor speciale privind numirea în funcție a adjuncților procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție.

În această ordine de idei, constatarea tuturor circumstanțelor enunțate poate conduce spre concluzia că procedura urmată în prezentul caz a fost alterată în natura sa și, prin efectul ricoșeului juridic, ar putea condiționa probleme de interpretare și de invocare inclusiv și a viciilor față de soluțiile emise în contextul exercitării de către domnul Octavian Iachimovschi a atribuțiilor de adjunct-interimar, care să ridice dubii de legalitate a acestora (prin aplicarea principiului fructului pomului otrăvit). Pe cale de consecință, există riscul ca această desemnare a interimatului să fie considerată ca fiind făcută cu încălcarea legii și, corespunzător, să fie considerat că hotărârile derivate, adoptate în virtutea atribuțiilor ierarhic superioare sunt afectate de aceste vicii de legalitate.

Astfel, în opinia noastră, o asemenea stare a lucrurilor, precum cea creată în prezenta speță, când s-a intervenit prin modalități ce au eludat competențele directe ale procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție (aflat în exercițiul mandatului) ar putea da naștere unei lipse de claritate și previzibilitate, cu consecința creării unei insecurități juridice și încălcării prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Concomitent, este necesar să menționăm că la formularea prezentei opinii separate, viziunile noastre disidente nu țin nemijlocit de abilitățile profesionale ale procurorului Octavian Iachimovschi, or, asemenea aprecieri țin de fondul speței, pe când noi considerăm că demersul de referință al Procurorului General interimar pentru aprobarea interimatului dispus prin Ordinul nr.177-p din 07.02.2023 urma a fi declarat inadmisibil, deoarece nu se întrunesc condițiile impuse de lege, cu explicarea necesității punerii în aplicare a prevederilor art.25² din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Aplicarea în concret a legii este un proces de înaltă responsabilitate, ce reclamă o vigilență sporită din partea autorităților publice, ținându-se cont de faptul că rezultatele efective a soluțiilor adoptate sunt în legătură indisolubilă cu interesul public, cu respectarea drepturilor persoanei și cu asigurarea preeminenței dreptului.

Respectiv, pentru a asigura îndeplinirea obiectivă a competenței de aplicare nemijlocită a legii, precum și pentru a conferi valoare concretă și efectivă rolului constituțional al Consiliului Superior al Procurorilor de garant al independenței și imparțialității procurorilor, era indispensabil ca procedura derulată în această speță să se realizeze în acord și în spiritul raționamentelor enunțate *supra*, ceea ce, însă, în opinia noastră, nu s-a făcut.

Reiterăm inclusiv și poziția exprimată anterior, potrivit căreia Consiliul Superior al Procurorilor, reieșind din rolul său constituțional, are obligația de a asigura că toate măsurile ce îi vizează pe procurori se raportează la prevederile legale incidente, și se bazează pe raționamente serioase și concludente.

Mai mult, din jurisprudența Curții Constituționale deducem că „o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente” (DCC nr.23 din 29.03.2018).

În acest sens, toate aprecierile juridice trebuie să se bazeze pe raționamentul că garanțiile consacrate de lege ar fi iluzorii dacă ordinea juridică sau administrativă internă a unui stat ar permite ca acestea să rămână inoperante în detrimentul unei părți.

Omiterea acestor aspecte conține un potențial risc de a goli de conținut și substanță garanțiile de certitudine juridică, care însoțesc și fundamentează atribuțiile Consiliului Superior al Procurorilor, iar la aplicarea în concret a legii se impune ca deciziile să fie aliniate efectiv standardelor și, astfel, pornind de la premisele expuse *supra*, am formulat prezenta opinie separată.

Inga FURTUNĂ

SEM NAT

Angela MOTUZOC

SEM NAT